

I ACa 510/18, Kolejność czynności sądu w sprawie w przedmiocie ochrony dóbr osobistych. Ciężar dowodu w sprawach o ochronę dóbr osobistych. Ocena zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych. Zasada słuszności, jako odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. - Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie

LEX nr 2784447

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 9 maja 2019 r.

I ACa 510/18

Kolejność czynności sądu w sprawie w przedmiocie ochrony dóbr osobistych. Ciężar dowodu w sprawach o ochronę dóbr osobistych. Ocena zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych. Zasada słuszności, jako odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

TEZA aktualna

Podstawę do zastosowania art. 102 k.p.c. mogą stanowić jedynie obiektywne lub racjonalnie zobiektywizowane okoliczności sprawy, w szczególności jeśli wskazują na usprawiedliwione przekonanie strony o przysługującym jej roszczeniu lub słuszności zarzutów.

TEZA aktualna

Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych winna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogło obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Abstrahuje się tym samym od subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych oraz takich, które z różnych względów nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone zachowania innych podmiotów. Brak bezprawności wynikać może przede wszystkim ze zgody podmiotu prawa osobistego, z działania w ramach porządku prawnego, ze szczególnych przepisów prawnych, z wykonywania prawa podmiotowego, z konieczności ochrony innego wyżej postawionego dobra oraz ogólnej klauzuli zasad współżycia społecznego.

TEZA aktualna

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić,

czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne.

TEZA aktualna

Ustanowiona w art. 102 k.p.c. zasada słuszności, jako stanowiąca odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Wymieniony przepis, choć nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi orzekającemu, powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. Zwraca się uwagę, na możliwość skorzystania z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c. wówczas, gdy system skomplikowanych norm prawnych lub wysoce skomplikowany stan faktyczny wpływa na subiektywne przekonanie powoda o swej racji, pomimo zachowania należytej staranności przy wyrobieniu oceny zagadnienia oraz własnych szans procesowych.

TEZA aktualna

Przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, iż pozwany naruszył jego dobra osobiste.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący:

Sędziowie:

Sentencja

Sąd Apelacyjny w Krakowie - I Wydział Cywilny po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2019 r. w Krakowie na rozprawie sprawy z powództwa D. M. (1) przeciwko P. P. (1) o ochronę dóbr osobistych na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 maja 2017 r. sygn. akt I C 683/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że kwotę "1.918,80 zł" zastępuje kwotą 3.837,60 zł (trzy tysiące osiemset trzydzieści siedem 60/100 złotych) brutto;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.890 zł (jeden tysiąc osiemset dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;
4. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adw. M. M. kwotę 1.439,10 zł

(jeden tysiąc czterysta trzydzieści dziewięć 10/100 złotych) w tym 263,10 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Uzasadnienie faktyczne

Powód D. M. (1) wniósł pozew przeciwko pozwanemu P. P. (1) w którym domagał się:

- 1) nakazania pozwanemu zaprzestania używania nieprawdziwych informacji o powodzie, mających na celu naruszenie godności, czci, pozbawiania prawa powoda do sądu, rozpatrzenia sprawy,
- 2) nakazania pozwanemu zachowania umiaru w kontaktach z powodem jak i wzbudzenie w stronie pozwanej potrzeby przestrzegania dóbr osobistych stron,
- 3) zasądzenia od pozwanego kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia dla organizacji społecznej (...),
- 4) nakazania pozwanemu przeproszenia powoda przez przesłanie listu następującej treści: "Ja P. P. (1), przepraszam D. M. (1) za posłużenie się w piśmie datowanym 16 marca 2016 r. (skierowanym do sprawy zawisłej przed SO w Krakowie do sygn. akt (...)) nieprawdziwymi informacjami z profilu (...) należącego do innej osoby niż D. M. (1) a mającymi błędnie wskazywać na to, że rzekomo D. M. (1) ma ukrywać dochody przed sądem; zobowiązuje się jednocześnie do nie przedstawiania i nierozpowszechniania nieprawdziwych informacji o D. M. (1)".

Nadto, powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania od pozwanego.

Na uzasadnienie żądania powód wskazał, iż pozwany jest pełnomocnikiem pozwanej w sprawie o sygn. (...). Odnosząc się do zarzutów pozwanego skierowanych przeciwko powodowi w piśmie z dn. 16 marca 2016 r., jakoby powód miał być osobą występującą na portalu (...) jako W. M. (1), miał przebywać w hotelach w N., H. czy H. (1), pracować dla firmy (...) ((...)), powód wskazał, iż informacje te nie odpowiadają prawdziwe, stanowią oszczerstwo, naruszają jego cześć i godność. Powód wskazał, iż nigdy nie pracował dla B. G. ((...)), nigdy nie zostawał w hotelach, w których pozwany zarzuca powodowi pobyt, nadto powód nie posiada stron na (...), (...), itp.

W ocenie powoda pozwany świadomie podaje sądowi nieprawdziwe informacje dotyczące powoda i łamie m.in. § 11 zasad etyki adwokackiej. Adwokat, mając zagwarantowaną przy wykonywaniu czynności zawodowych wolność słowa, powinien zachować umiar, współmierność i oględność w wypowiedziach, zarówno wobec sądu jak i stron danej sprawy, czego zdaniem powoda pozwany nie wykazuje w zachowaniu względem niego. Powód podniósł, iż działania pozwanego w zakresie naruszania jego dóbr osobistych zostały wywołane uprzedzeniami na tle antysemickim, albowiem powód otrzymał obywatelstwo Izraela i na stała tam zamieszkuje. Następnie, powód podał, iż obawia się dalszych nieuczciwych działań pozwanego i dlatego domaga się, aby sąd nakazał stronie pozwanej zachowanie umiaru w kontaktach z powodem jak i nakazał zaprzestanie naruszania czci, godności powoda przez pozwanego oraz aby nakazał pozwanemu, aby zaprzestał podawać sądowi nieprawdziwe informacje o powodzie.

W piśmie z dnia 12 maja 2016 r. (k. 47) powód sprecyzował - w odpowiedzi na wezwanie do

sprecyzowania pkt 2 pozwu - że wnosi o:

- a) zakazanie pozwanemu używania wszelkich informacji niesprawdzonych o powodzie, pochodzących z Internetu, co do których powód zaprzecza ich istnieniu i tego, aby miały one dotyczyć jego osoby,
- b) zakazanie tworzenia w portalach społecznościowych takich jak (...) (...) (...) i innych profili o zwodniczym charakterze rzekomo dotyczącym osoby powoda, a następnie wykorzystywanie stworzonych tam informacji na potrzeby prowadzonej przez niego obrony klientów w sprawie zawisłej przez tut. SO sygn. (...), celem podstępного wykazania tego, jakoby powód miałby ukrywać swoje dochody poprzez m.in. prace dla firmy (...), gdzie powód nigdy nie pracował, na co otrzymał on dowód z tej firmy, który to dowód zalega a aktach nin. sprawy wraz z tłumaczeniem,
- c) zakazania tworzenia na stronach społecznościowych, takich jak (...), wydarzeń które miały mieć miejsce, a tak naprawdę nigdy nie miały miejsca, a mających polega na tym, że powód miał pozostawać w szeregu hoteli 5-cio gwiazdkowych, m.in. w N.czy H., na co powód przedstawił wraz z tłumaczeniami szereg potwierdzeń o tym, że powód owych hotelach wymiennych przez pozwanego w piśmie procesowym z marca br. do sprawy (...) (toczącej się przed tut. SO) nigdy nie pozostawał,
- d) zakazania wykorzystywania danych powoda (jego imienia i nazwiska) dla celów innych niż związane dla prowadzenia przez pozwanego sprawy (...).

Nadto powód zgłosił żądania:

- a) nakazania pozwanemu aby przestrzegał prawa cywilne powoda, takie jak dobra osobiste (imię, nazwisko, wyznanie, wizerunek, prywatność) oraz prawa własności powoda do nieruchomości, o którą toczy się sprawa przed SO w Krakowie do sygn. I C 628/15,
- b) zobowiązania pozwanego do tego aby zachował umiar i rozsądek w odniesieniu do tego co prezentuje w odniesieniu dot. powoda.

Uzasadniając powyższe żądania, powód podał, iż na potrzeby obrony praw swojej klientki pozwany miał stwarzać szereg różnych profili na stronach takich jak (...) czy (...) wskazujących na to, że powód pracuje i prowadzi życie ponad przeciętną, jest Żydem mieszkającym w Izraelu i stać go na szereg rzeczy, których nie ujawnia, co powód uznaje za rażący przejaw antysemityzmu. W ocenie powoda pozwany jest antysemitą i podaje szereg nieprawdziwych informacji, aby wprowadzić sąd w błędne przekonanie, że powód ma być osobą bogatą. Pozwany naruszył dobra osobiste, gdyż w piśmie złożonym do sprawy o sygn. (...) twierdził, iż (...) na nazwisko W. M. (1) należy do powoda. Sam powód stanowczo stwierdził, że nie posiada i nigdy nie posiadał (...), z kolei nazwisko powoda jest znane wśród społeczności żydowskiej pochodzącej z różnych krajów.

Powód jest przekonany, że pozwany umyślnie naruszył jego dobra osobiste, jednocześnie wprowadził w błąd sąd co do jego osoby, starając się w ten sposób wpłynąć na sąd wykorzystując społeczne położenie powoda i jego nieobecność w kraju.

Pismem z dnia 21 czerwca 2016 r. (k. 85) powód sprecyzował żądania nakazania zgłoszone w piśmie z dnia 12 maja 2016 r. w ten sposób, że odnośnie zwrotu "przestrzegał prawa cywilne powoda, takie jak dobra osobiste (imię, nazwisko, wyznanie, wizerunek, prywatność...)" powód domaga się nakazania tego, aby pozwanemu zakazać używania wizerunku powoda w postaci zdjęć, co do których pozwany nie posiada zgody powoda dla ich późniejszego nikczemnego wykorzystywania w celu zakładania różnych profili w Internecie z misją zrobienia fałszywej aury o powodzie, że ten ma prowadzić dostatnie życie w Izraelu i podróżować do różnych miejsc w świecie, a odnośnie zwrotu "prawa własności do nieruchomości, o którą toczy się sprawa przed SO w Krakowie do sygn. (...)" sprecyzował, że powód żąda nakazania pozwanemu zaprzestania przedstawienia nieprawdziwej sytuacji faktycznej czy tworzenie nieprawdziwych dowodów, jak choćby w sprawie (...) małżonek pozwanej składał zeznania o tym, że miał zajmować tylko zaplecze i że wykonywał prace remontowo - budowlane w sytuacji, gdzie przed urzędnikiem państwowym małż. pozwanej oświadczył, iż w spornej nieruchomości prowadził on usługi fryzjerskiej dla zwierząt (psów) oraz sprzedaż karmy dla zwierząt oraz dysponował zapleczem socjalnym.

Odnosnie zwrotu "aby zachował umiar i rozwagę w odniesieniu do tego co prezentuje w odniesieniu dot. powoda" sprecyzował, że żąda nakazania pozwanemu właściwej postawy, jaką powinno się oczekiwać do innej osoby, do czego niejako jest on zobowiązany przez kodeks etyki adwokata, jednak nic sobie z tego nie czyni i przedstawia nieprawdziwe informacje o powodzie jako prawdziwe, bowiem pisze on np. w piśmie z marca b.r. zarzuta to, że powód ma ukrywać swoje dochody, na co przedstawia wydruki z (...) dot. W. M. (1) i twierdzi, iż powód jest tą osobą, nadto twierdzi, że powód zostawał w hotelach m.in. w N., H. czy H. (1) podaje też, że powód pracuje dla firmy (...) ((...))m, nadto żąda on wszczęcia postępowania w zakresie ustalenia stanu majątkowego powoda na podstawie sfałszowanych "dowodów", a tym samym domaga się aby sąd cofnął przyznaną powodowi pomoc. Ponadto zarzucił prowadzenie kampanii prześladowczej względem rodziny powoda.

W piśmie z dnia 2 sierpnia 2016 r. pełnomocnik powoda sprecyzował, że wnosi o zakazanie pozwanemu używania i rozpowszechniania wizerunku powoda oraz informacji umieszczonych na portalach społecznościowych (...) a dotyczących: - zatrudnienia powoda na stanowisku Junior Project Manager w firmie (...), odbywania przez powoda egzotycznych wycieczek i nocowania w luksusowych hotelach w H. (1) H. i N.

Oświadczył, że cofa pozew w zakresie żądania zawartego w pkt 2 pozwu oraz że cofa pozew w zakresie żądania nakazania pozwanemu aby przestrzegał prawa cywilne powoda, takie jak dobra osobiste (imię, nazwisko, wyznanie, wizerunek, prywatność) oraz prawa własności powoda do nieruchomości, o którą toczy się sprawa przed SO w Krakowie do sygn. (...)

Postanowieniem z dnia 28 września 2016 r. (k. 116) umorzono postępowanie w zakresie żądań:

- nakazania stronie pozwanej zachowania umiaru w kontaktach z powodem jak i wzbudzenie w stronie pozwanej potrzeby przestrzegania dóbr osobistych stron,

- nakazania pozwanemu aby przestrzegał prawa cywilne powoda, takie jak dobra osobiste (imię, nazwisko, wyznanie, wizerunek, prywatność) oraz prawa własności powoda do nieruchomości, o którą toczy się sprawa przed SO w Krakowie do sygn. (...) oraz aby zachował umiar i rozagę w odniesieniu do tego co prezentuje w odniesieniu dot. powoda.

W piśmie z dnia 31 lipca 2016 r. (k. 106) powód zgłosił dodatkowo żądanie zasądzenia od pozwanego kwoty 10.000 zł tytułem zapłaty na wskazany cel społeczny dla organizacji społecznej (...) adres ul. (...) KRS (...), oraz wniósł o zwrot kosztów sądowych. W piśmie z dnia 24 października 2016 r. (k. 119) pełnomocnik powoda sprecyzował, że powód domaga się jednorazowego zasądzenia od pozwanego na rzecz (...) kwoty 10 000 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu. Pozwany oświadczył, że w ogóle nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Zaprzeczył aby zawarte w piśmie z dnia 16 marca 2016 r. (w sprawie sygn. akt (...)) twierdzenia co do miejsca zatrudnienia powoda lub jego pobytów w hotelach naruszały dobra osobiste powoda. Wskazał, że w piśmie nie użyto żadnych obraźliwych, pejoratywnych czy innych nieakceptowanych określeń pod adresem powoda. Zarzucił, że kwestionowane przez powoda działania były podejmowane przez pozwanego w celu należytego wykonania obowiązków pełnomocnika B. K. Pozwany zamieścił w piśmie informacje przekazane przez B. K. Złożenie wniosku o cofnięcie zwolnienia od kosztów sądowych nie jest czynnością bezprawną. Zaprzeczył aby dał powodowi podstawy do zarzutów antysemityzmu czy homofobii.

W piśmie z dnia 24 stycznia 2017 r. zatytułowanym "wniosek o ustalenie" powód zawarł żądania:

- ustalenia, że wypowiedzi pozwanego podczas rozprawy, gdzie pomawia powoda o ukrywanie dowodów, fałszerstwa w sprawie (...) naruszają umiar, oględność wypowiedzi, są nieprawdziwe, stanowią pomówienie i naruszają cześć i godność powoda,
- ustalenia, że w piśmie pozwanego z marca ubiegłego roku pozwany pomówił powoda o to, że powód ma pracować, zatajać dochody - wiedząc jednocześnie o tym, że okoliczności, które podaje są nieprawdziwe,
- ustalenia, że stwierdzenia pozwanego z pisma z marca ubiegłego roku, gdzie pozwany bezpodstawnie frymarczy o powodach wyjazdu i zamieszkania powoda w Izraelu - są antysemityczne, naruszają kodeks honorowy i dobra osobiste powoda, takiej jak wolność wyznania, swobodę decydowania, gdzie powód ma prawo mieszkać, imienia, nazwiska powoda przez pozwanego.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż zgodnie z § 17 w zw. z art. § 11 i § 16 zd. 2 etyki adwokata, pozwany winien zachować umiar i oględność wypowiedzi, jak i nie powinien podawać nieprawdziwych informacji czy grozić ściganiem, czego zdaniem powoda nie zachował, prezentując swoje negatywne nastawienie do powoda w sprawie zawisłej przed tut. Sądem sygn. akt (...).

Powód podał, że pozwany go nie zna, jak również nie zna powoda klientka pozwanego, a siostra powoda-B. K., gdyż powód opuścił wiele lat temu dom rodzinny. W ocenie powoda pozwany naruszył jego dobra osobiste takie jak cześć, godność, swoboda wyznania, imię i nazwisko poprzez podawanie nieprawdziwych

kwestii, jak i nieadekwatnych do przedmiotu sprawy (...). Powód podniósł, że zachowanie powoda jest wysoce nieetyczne i nie powinno mieć miejsca, gdyż ingerowało w sferę przeżyć wewnętrznych powoda i wywołało u niego poczucie krzywdy.

W piśmie z dnia 10 lutego 2017 r. (k. 159, k. 213) powód podtrzymał dotychczasowe żądania, nadto wniósł o:

- 1) ustalenie, że pozwany naruszył wizerunek innych osób celem wprowadzenia sądu w błąd, iż osoba przedstawiona ma być powodem;
- 2) ustalenie, że wypowiedzi pozwanego podczas rozprawy/przewodu sądu. Gdzie pomawia powoda o ukrywanie dochodów, fałszerstwa z dn. 12 lipca 2016 r. przed tut. Sądem sygn. akt (...) naruszają część powoda, nadto umiar, oględności wypowiedzi, są nieprawdziwe, stanowią pomówienie i naruszają godność powoda;
- 3) ustalenie, że w piśmie pozwanego z marca ubiegłego roku do sprawy I C 628/15 pozwany pomówił powoda o to, że powód ma pracować, zatajać swoje dochody-wiedząc jednocześnie o tym, że okoliczności które podaje są nieprawdziwe;
- 4) ustalenie, że stwierdzenie pozwanego z pisma z marca ubiegłego roku, gdzie pozwany bezpodstawnie frymaczy o powodach wyjazdu i zamieszkania powoda w Izraelu - są antysemickie, naruszają kodeks honorowy i dobra osobiste powoda, takie jak wolność wyznania (przez zmianę religii, jakiej dokonał powód wiele lat temu), swobodę o decydowaniu, gdzie powód ma prawo mieszkać, imienia, nazwiska powoda przez pozwanego;
- 5) ustalenie, że pozwany naruszył swoimi wypowiedziami podczas rozprawy pomówieniami do sygn. akt I C 628/15 część, godność powoda przez pomówienie powoda o popełnienie czynów zabronionych § 17 w zw. z § 11 i § 16 zd. 2 zasad etyki adwokata pozostający w związku z art. 23 k.c., art. 24k.c.;
- 6) ustalenie, że pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) część, godność powoda przez pomówienie powoda o to, że ma pracować dla (...);
- 7) ustalenie, że pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) część, godność powoda poprzez pomówienie powoda o posiadanie facebook na inne dane osobowe i przypisał te dane jakoby miały należeć do powoda;
- 8) ustalenie, że pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r/ do sygn. (...) część, godność, wolność wyznają powoda poprzez sugerowanie powodów, dla których powód miał opuścić RP;
- 9) ustalenie, że pozwany pomówił i naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) część, godność powoda poprzez obciążenie powoda pozostawaniem w hotelach pięciogwiazdkowych: (...) (...) (...)
- 10) ustalenie, że pozwany, chcąc pozbawić powoda z dobrodziejstwa i uprzejmości sądu w postaci zwolnienia z kosztów sprawy (...) posłużył się bezprawnymi nieprawdziwymi materiałami;
- 11) ustalenie, że pozwany chcąc chronić swoją klientkę, aby tej nie cofnięto zwolnienia z kosztów, celowo

nie ujawnił sumy poprzez zatarcie kwoty z aktu notarialnego za jaką zbyła jego klientka sporna nieruchomość do sprawy (...);

12) ustalenie, że pozwany przerobił akt notarialny poprzez zakreszenie informacji o kwocie, za jaką sporna nieruchomość ds. (...) została zbyta, którym to aktem notarialnym następnie się posłużył w sprawie (...).

Powód podważył argumentację pozwanego, gdyż w jego ocenie jest niezgodna z zasadami logicznego rozumowania i sprowadza się do prostych zaprzeczeń. Jak wynika z informacji podanych przez powoda od (...) (...) ustalono, że adresy IP komputerów, z których zostały założone kwestionowane profile pochodzą z Polski, gdzie powód nie przebywa od 2008 r. Powód podał, że działanie pozwanego ma na celu chęć wywołania w sprawie (...) fałszywego przekonania o osobie powoda, celem ograniczenia praw powoda, a następnie próby oddalenia powództwa w sprawie (...), bowiem powód korzysta z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów przez sąd.

Powód podniósł, iż pozwany nie sugerował w swoim stanowisku tego, że powód miałby pracować dla (...) czy pozostawać w luksusowych hotelach, tylko przypisał powodowi bezprawnie właśnie takie okoliczności, wykorzystując do tego różnego rodzaju profile internetowe, celem naruszenia czci, godności powoda, naruszenia jego imienia i nazwiska, a przede wszystkim w celu ograniczenia powodowi prawa do sądu. Nadto, przypisał powodowi tożsamość innej osoby o podobnym nazwisku i użył tej tożsamości celem wprowadzenia w błąd sądu.

W ocenie powoda pozwany nie posiadał żadnych wiarygodnych dowodów, ani dokumentów na potwierdzenie swoich twierdzeń, przez co działanie pozwanego było z góry zaplanowane, świadome i bezprawne. Powód podał, iż pozwany nie zachował umiaru i oględności, podawał nieprawdziwe informacje dotyczące powoda, co powód odczuwa jako zagrożenie i bezprawną ingerencję w jego dobra osobiste.

W ocenie powoda pozwany swoim działaniem miał na celu pozbawienie powoda możliwości korzystania z instytucji zwolnienia od kosztów wobec trudnej sytuacji, w jakiej się znajduje. Powód podał, iż pozwany nie zachował profesjonalizmu, jakim powinien wykazać się w pełnomocnik będący adwokatem. Podniósł, iż działania pozwanego były bezprawne, bezpodstawne i nieprawdziwe. Wniósł o ochronę sądową, gdyż obawia się dalszych bezprawnych działań pozwanego. Pozwany powinien zaniechać dalszych bezprawnych działań, jak i odwołać swoje dotychczasowe nieprawdziwe twierdzenia. Odpisy pism powoda doręczono pozwanemu na rozprawie w dniu 6 marca 2017 r.

W piśmie z dnia 20 marca 2017 r. (k. 313) pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w zakresie objętym rozszerzonym żądaniem pozwu.

Pismem z dnia 6 kwietnia 2017 r. (k. 325) powód wniósł o wezwanie do udziału w sprawie jako pozwanego K. B. występującego jako pełnomocnik pozwanego w niniejszej sprawie.

W piśmie z dnia 10 maja 2017 r. (k. 334) powód zawarł żądania ustalenia, że:

- pozwany nie posiada specjalistycznej wiedzy jaką winien jest posiadać biegły sądowy, przez co pozwany

mógł dokonywać jakichkolwiek ocen, dokumentów bądź "wnętrz";

- pozwany naruszył wizerunek innych osób celem wprowadzenia sądu w błąd, iż osoba przedstawiana ma być powodem;
- wypowiedzi pozwanego podczas rozprawy/przewodu sądu, gdzie pomawia powoda o ukrycie dochodów, fałszerstwa z dn. 12 lipca 2016 r., przez tut. Sądem z sygn. akt (...) naruszają cześć powoda, nadto umiar, oględności wypowiedzi, są nieprawdziwe, stanowią pomówienie i naruszają godność powoda;
- w piśmie pozwanego z marca ubiegłego roku do sprawy (...) pozwany pomówił powoda o to, że powód ma pracować, zatajać swoje dochody-wiedząc jednocześnie o tym, że okoliczności, które podaje są nieprawdziwe;
- stwierdzenie pozwanego z pisma z marca ubiegłego roku, gdzie pozwany bezpodstawnie frymarczy o powodach wyjazdu i zamieszkania powoda w Izraelu-są antysemitki, naruszają kodeks honorowy i dobra osobiste powoda, takie jak wolność wyznania (przez zmianę religii, jakiej dokonał powód wiele lat temu), swobodę o decydowaniu, gdzie powód ma prawo mieszkać, imienia, nazwiska powoda przez pozwanego;
- pozwany naruszył swoimi wypowiedziami podczas rozprawy pomówieniami do sygn. akt (...) cześć, godność powoda przez pomówienie powoda o popełnienie czynów zabronionych § 17 w zw. z § 11 i § 16 zd. 2 zasad etyki adwokata pozostający w związku z art. 23 k.c., art. 24 k.c.;
- pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) cześć, godność powoda przez pomówienie powoda o to, że ma pracować dla (...);
- pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) cześć, godność powoda poprzez pomówienie powoda o posiadanie facebook na inne dane osobowe i przypisał te dane jakoby miały należeć do powoda;
- pozwany naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) cześć, godność, wolność wyznają powoda poprzez sugerowanie powodów, dla których powód miał opuścić RP;
- pozwany pomówił i naruszył w swoim piśmie z marca 2016 r. do sygn. (...) cześć, godność powoda poprzez obciążenie powoda pozostawaniem w hotelach pięciogwiazdkowych: (...) (...), (...)
- pozwany, chcąc pozbawić powoda z dobrodziejstwa i uprzejmości sądu w postaci zwolnienia z kosztów sprawy (...) posłużył się bezprawnymi nieprawdziwymi materiałami;
- pozwany chcąc chronić swoją klientkę, aby tej nie cofnięto zwolnienia z kosztów, celowo nie ujawnił sumy poprzez zatarcie kwoty z aktu notarialnego za jaką zbyła jego klientka sporna nieruchomość do sprawy (...)
- pozwany przerobił akt notarialny poprzez zakreślenie informacji o kwocie, za jaką sporna nieruchomość ds. (...) została zbyta, którym to aktem notarialnym następnie się posłużył w sprawie (...).

W uzasadnieniu podał, że ani pozwany (P. P. (1)) ani osoba, o której wezwanie do udziału w sprawie powód wniósł (K. B.) nie posiadają podstaw ani wiarygodnych dowodów, bezpodstawnie pomawiają

powoda, naruszając jego dobra osobiste takie jak: cześć, godność, imię, nazwisko, a nawet wizerunek powoda. W ocenie powoda pozwany i dopozwany przedstawiają nieprawdziwe informacje o powodzie, celem jego poniżenia, umniejszenia jego wiarygodności w opinii publicznej podczas otwartych spraw sądowych. Nadto, pozwany i dopozwany przypisują powodowi bezprawnie określone działania, w tym przestępstwa, nie posiadając ku temu podstaw i dowodów.

Pozwany na rozprawie w dniu 15 maja 2017 r. (czas rozprawy: 00:14:09) wniósł o oddalenie rozszerzonego pozwu.

Na rozprawie w dniu 15 maja 2017 r. oddalono wniosek o wezwanie do udziału w sprawie K. B. Nie zachodziły bowiem przewidziane w art. 194 § 3 k.p.c. przesłanki dopozwania, albowiem powód nie dochodził w niniejszej sprawie żadnych roszczeń, które mogłyby być jednocześnie dochodzone w stosunku do pozwanego P. P. (1) oraz w stosunku do K. B.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem:

- 1) powództwo oddalił,
- 2) zasądził od powoda D. M. (1) na rzecz pozwanego P. P. (1) kwotę 3497 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania,
- 3) przyznał od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokat M. M. kwotę 1918 zł 80 gr tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Jako podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany P. P. (1) jest pełnomocnikiem pozwanej B. K. w sprawie z powództwa D. M. (1) o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu użytkowego, toczącej się przez tut. Sądem do sygn. akt (...)

Powód D. M. (1) przebywa w Izraelu. Został przyjęty na rok akademicki 2014/2015 na (...) Zamieszkuje w mieszkaniu socjalnym, otrzymuje comiesięcznie kwotę 567,36 ILS z izraelskich grantów rządowych.

Osoba o imieniu i nazwisku D. M. (1) i nie była pracownikiem (...) dowód: e-mail z dn. 29 marca 2016 r. wraz z tłumaczeniem, k. 7-8; pismo z dn. 17 grudnia 2014 r. wraz z tłumaczeniem, k. 60-61.

Pozwany w niniejszej sprawie P. P. (1) działając jako pełnomocnik pozwanej B. K. w sprawie sygn. akt (...) na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. (00:08:14 i nast.) przed tut. Sądem oświadczył między innymi, iż przedłożone przez powoda dowody z dokumentów są sfabrykowane i niewiarygodne i wniósł o ich oddalenie. Powód fabrykuje dowody. Mają częściowo cechy przerobienia, m.in. list z pogrózkami, który miała wysłać do powoda jego siostra. Odniósł się również do kwestii profilu na portalu społecznościowym (...) pozwanej, oraz do profilu powoda podając, iż w istocie należy on do powoda, o czym świadczy fakt, iż powód usunął zdjęcia, na których był widoczny i usunął znajomych z W. dowód: protokół elektroniczny rozprawy z dn. 12 lipca 2016 r., sygn. akt (...)

W piśmie z dnia 16 marca 2016 r. złożonym do sprawy (...) P. P. (1), działając jako pełnomocnik pozwanej w tej sprawie B. K. oświadczył między innymi, że pozwana traktuje powództwo D. M. (1) jako element

prowadzonej przeciwko niej i jej rodzinie kampanii prześladowczej. Oświadczył, że zarzucenie przez powoda kontaktów z rodziną i wyjazd z Polski prawdopodobnie związane były z prowadzonymi przeciwko powodowi postępowaniami karnymi, w związku z którymi za powodem skierowano listy gończe. Powód prawdopodobnie opuścił kraj w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej, z czym wiązać się może brak podejmowania przez niego jakichkolwiek czynności zmierzających do uzyskania współposiadania spornego lokalu. Wniósł nadto o rozważanie przez sąd cofnięcia powodowi udzielonego zwolnienia od kosztów sądowych i odwołanie pełnomocnika z urzędu, powołując na uzasadnienie, że prawdziwość oświadczenia powoda o jego trudnej sytuacji majątkowej jest wątpliwa. Powołując się na informacje zawarte w Internecie wskazał, że powód pracuje w (...) jako Junior Project Manager, zamieszcza zdjęcia z egzotycznych wycieczek i pobytów w luksusowych hotelach w H. (1), H. i N., a fakt, że zdjęcia te dotyczą powoda (mimo podpisania ich imieniem W.) wynika z ich treści. Do pisma został dołączony szereg wydruków z siedzi Internet zawierających informacje i fotografie osoby przedstawiającej się jako W. M. (1). dowód: odpis pisma z 16 marca 2016 r. do sygn. (...) k. 14

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na dowodzie z odpisu pisma procesowego oraz zapisów protokołu elektronicznego rozprawy, które ocenił jako wiarygodne, gdyż żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości tych dokumentów. Oparł się sąd również na niekwestionowanych wydrukach informacji zawartych w sieci Internet.

Nie uwzględniono wniosków o przesłuchanie świadka A. Ż., albowiem okoliczności, o których miał zeznawać świadek wynikają z treści elektronicznego protokołu rozprawy. Wobec braku twierdzeń powoda co do faktów, które mogłyby nie zostać objęte elektronicznym protokołem, a o których świadek miałby zeznawać, przeprowadzenie tego dowodu ocenić należało jako zbędne, gdyż zapoznanie się z protokołem elektronicznym rozprawy jest wystarczające dla ustalenia przedmiotowych okoliczności.

Nie uwzględniono wniosku o przesłuchanie świadków P. O. (k. 87) i I. K. (k. 5, k.105), albowiem okoliczności, na które świadek miał zostać przesłuchany, nie stanowiły okoliczności faktycznych, co do których może zostać przeprowadzony dowód z przesłuchania świadka, lecz ocenę faktów, którą sąd władny jest dokonywać samodzielnie.

Nie czyniono ustaleń w oparciu o przedstawione przez powoda wydruki z Internetu opublikowane pod imieniem i nazwiskiem "P. P. (1)" (k. 220-224), gdyż z treści tych wydruków nie wynika aby były opublikowane przez pozwanego, jeżeli dodatkowo uwzględni się, że z samego wydruku z k. 219 wynika, że w sieci Internet istnieją dane dotyczące szeregu osób o tym imieniu i nazwisku.

Sąd poczynił następujące rozważania prawne:

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności należało ustalić, czy i jakie dobra osobiste powoda zostały naruszone, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi zbadać, czy działanie pozwanego było bezprawne. Nadto dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 448 k.c. zw. art. 24 § 1 k.c. konieczne było stwierdzenie, iż działanie pozwanego było zawinione oraz ustalenie rozmiaru krzywdy powódki doznanej wskutek naruszenia jej dóbr osobistych.

Dla stwierdzenia, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych nie jest wystarczająca subiektywna, indywidualna ocena osoby zainteresowanej, oparta na jej osobistych odczuciach psychicznych. Oceny tej należy dokonywać w oparciu o kryteria obiektywne. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt I ACa 462/16, Legalis nr 1533043).

Powód opiera zgłoszone żądania na twierdzeniu, iż doszło do naruszenia jego dóbr osobistych wskutek złożenia przez pozwanego w sprawie sygn. akt (...) pisma procesowego dnia 16 marca 2016 r. oraz wypowiedzi pozwanego na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. w tejże sprawie. Ponieważ pozwany występował przy składaniu tych oświadczeń jako adwokat pełniący funkcję pełnomocnika pozwanej w tej sprawie, oceny prawnej zachowań pozwanego dokonać należy z uwzględnieniem uregulowań ustawowych i korporacyjnych sposobu wykonywania zawodu adwokata. Sąd Okręgowy powołał się na obowiązujące w tym zakresie przepisy ustawy Prawo o adwokaturze oraz Zasady etyki adwokackiej.

W świetle powyższych uregulowań Sąd ocenił, że wypowiedzi pozwanego zawarte w piśmie 16 marca 2016 r. oraz na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. nie mogą być ocenione jako naruszające dobra osobiste powoda w sposób bezprawny, a tym mniej, w sposób zawiniony. Uwzględnić należy, że z natury rzeczy czynności podejmowane przez stronę lub jej pełnomocnika w procesie cywilnym mają na celu podważenie wiarygodności twierdzeń strony przeciwnej i doprowadzenie do nieuwzględnienia zgłaszanych przez nią wniosków, w szczególności powoływanie się na fakty podważające wiarygodność twierdzeń strony przeciwnej. Zawarte w piśmie procesowym z dnia 16 marca 2016 r. twierdzenia pozwanego co do sytuacji zarobkowej i majątkowej powoda oraz przyczyn opuszczenia przezeń Polski, mają właśnie taki charakter. Forma tych wypowiedzi, aczkolwiek silnie polemiczna wobec twierdzeń powoda, mieści się jednak w

przyjętych w pismach procesowych granicach.

Również wypowiedzi pozwanego na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. nie mogą być ocenione jako naruszające w sposób bezprawny dobra osobiste powoda. Forma tych wypowiedzi mieści się w granicach dopuszczalnych w procesie wypowiedzi krytycznych odnoszących się do twierdzeń podnoszonych przez stronę przeciwną. Kwestionowanie wiarygodności przedłożonych przez powoda dokumentów i wskazywanie na mające w nich występować cechy przerobienia, a nawet sugerowanie, że dokonał tego sam powód, nie stanowi bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Podobnie przedstawia się sytuacja w zakresie poruszanej przez pozwanego kwestii profilu na portalu społecznościowym (...) w tym faktów, które miałyby wskazywać na to, że profil ten w istocie należy on do powoda. Wskazać należy, że nawet gdyby fakty powoływane przez pozwanego w piśmie procesowym i na rozprawie w rzeczywistości nie miały miejsca, to nie można wypowiedzi pozwanego odnoszących się do tych faktów kwalifikować jako naruszenia bezprawnego dóbr osobistych powoda. O takim naruszeniu dóbr osobistych powoda można by mówić dopiero wtedy, gdyby pozwany powołał te fakty wiedząc o tym, że są one niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, a powołanie tych faktów nastąpiło w celu dokuczenia powodowi, bez rzeczowego związku z prowadzonym postępowaniem. Tego, aby pozwany świadomie powoływał się na nieprawdziwe okoliczności powód wszakże w niniejszej sprawie nie wykazał. W szczególności nie wykazał powód aby to pozwany stworzył na portalach (...) i innych, profile zawierające nieprawdziwe informacje o powodzie.

Nie wykazał również powód aby krytyczne wypowiedzi zawarte w piśmie procesowym oraz wypowiedziane na rozprawie były motywowane nie dążeniem do obrony interesów osoby reprezentowanej przez pozwanego w sprawie sygn. akt (...), lecz uprzedzeniami do powoda z uwagi na jego wyznanie lub inne cechy. W szczególności ani treść ani forma tych wypowiedzi nie wskazuje na taką motywację pozwanego. Powoływanie się przez powoda na wydruki internetowe zawierające treści opublikowane pod imieniem i nazwiskiem "P. P. (1)" nie mogą choćby uprawdopodobniać tezy powoda o antysemitycznym charakterze wypowiedzi pozwanego, albowiem z treści tych wydruków nie wynika aby autorem tych wypowiedzi był rzeczywiście pozwany, a nie inna osoba o tym samym imieniu i nazwisku.

Na marginesie Sąd zauważył, że gdy pozwany powoływał się w piśmie z dnia 16 marca 2016 r. na informacje opublikowane w Internecie, to powoływał się na to, że z treści fotografii ma wynikać, że miał na nich być przedstawiony powód, pomimo posłużenia się innym imieniem.

Natomiast wydruki przedstawione przez powoda w niniejszej sprawie (k. 219 i nast.) nie wykazują - poza tylko imieniem i nazwiskiem - żadnych cech wskazujących na autorstwo pozwanego w niniejszej sprawie.

W powyższym stanie rzeczy Sąd uznał, że zgłoszone przez powoda żądanie zakazania pozwanemu używania i rozpowszechniania wizerunku powoda oraz informacji umieszczonych na portalach społecznościowych (...) a dotyczących zatrudnienia powoda na stanowisku Junior Project Manager w firmie (...), odbywania przez powoda egzotycznych wycieczek i nocowania w luksusowych hotelach w H. (1), H. i

N. nie mogło podlegać uwzględnieniu. Kwestie te są przedmiotem sporu pomiędzy stronami w postępowaniu sygn. akt (...) i ocena wiarygodności tych faktów należy do sądu rozpoznającego tę sprawę. Obowiązkiem pozwanego jako pełnomocnika pozwanej w tej sprawie jest popieranie stanowiska i twierdzeń pozwanej również i co do tych faktów. Zatem w oparciu o uregulowania dotyczące dóbr osobistych nie można pozwanemu zakazać wygłaszania wypowiedzi, które ma obowiązek wygłaszać wykonując obowiązki pełnomocnika. To, czy twierdzenia te odpowiadają prawdzie, podlegać ma weryfikacji w sprawie (...), a zatem w celu usunięcia ewentualnych niekorzystnych skutków dla powoda zgłoszenia w tej sprawie kwestionowanych przezeń twierdzeń nie jest potrzebne wytaczanie osobnego powództwa o zakazanie.

Nie jest również uzasadnione żądanie złożenia przez pozwanego przeprosin powodowi. Jak już wyżej wskazano wypowiedzi dotyczące sytuacji majątkowej i zarobkowej, w której ma się w rzeczywistości znajdować powód, nie naruszają w sposób bezprawny żadnych dóbr osobistych powoda, gdyż kwestionowanie twierdzeń i wniosków przeciwnej strony procesu jest jednym w podstawowych uprawnień strony w postępowaniu cywilnym. Wykonywanie tego uprawnienia samo w sobie nie może być kwalifikowane jako zachowanie bezprawne, a tym mniej jako zachowanie zawinione, zaś powód nie wykazał, aby pozwany świadomie podawał w sprawie (...) nieprawdziwe okoliczności, ani aby pozwany działał w celu dokuczenia powodowi.

Nie ma również podstaw do zasądzenia od pozwanego świadczenia pieniężnego na rzecz organizacji społecznej (...). Zasądzenie takiego świadczenia jest bowiem możliwe w wypadku bezprawnego i zawinionego naruszenia dóbr osobistych, a - z przyczyn wyżej powołanych - ocenić należy, że nie doszło ani do zawinionego, ani nawet do tylko obiektywnie bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda przez pozwanego.

Nie ma w końcu podstaw do uwzględnienia szeregu żądań ustalenia zawartych w pismach powoda z dnia 24 stycznia 2017 r., 10 lutego 2017 r. i z dnia 10 maja 2017 r. Zgodnie z art. 189 k.p.c. Powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Co do zasady powództwo o ustalenie może być wprowadzie środkiem służącym ochronie dóbr osobistych, jednakże warunkiem tego jest po pierwsze, aby do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych doszło, a ponadto, aby powód miał interes prawny w uzyskaniu orzeczenia ustalającego. Natomiast - z przyczyn wyżej wskazanych - wypowiedzi pozwanego w piśmie procesowym i na rozprawie - nie naruszyły w sposób bezprawny żadnych dóbr osobistych powoda. Nadto, nawet gdyby ocenić, że do takiego naruszenia dóbr osobistych powoda doszło, powód nie wykazał aby miał interes prawny w uzyskaniu orzeczeń ustalających zgodnie z żądaniami określonymi w ww. pismach. W szczególności jeżeli rzeczywiście dotyczące osoby powoda informacje przedstawione przez pozwanego w piśmie z dnia z dnia 16 marca 2016 r. oraz na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. nie odpowiadają rzeczywistości, to pozwany ma pełną możliwość kwestionowania tych twierdzeń w postępowaniu sygn. akt (...), gdzie kwestia ich prawdziwości

może stanowić podstawę rozstrzygnięć w tej sprawie. Nie ma natomiast realnej potrzeby wytaczania przez powoda osobnego powództwa o ustalenie, zmierzającego do wykazania, że fakty powoływane przez pozwanego nie odpowiadają rzeczywistości. Brak jest zatem po stronie powoda interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie.

Na zasądzone na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. w pkt II sentencji od przegrywającego proces powoda na rzecz wygrywającego proces pozwanego koszty postępowania złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego obejmujące stawkę wynagrodzenia za reprezentowanie w sprawie o ochronę dóbr osobistych (1080 zł.) i stawkę wynagrodzenia za reprezentowanie w sprawie o świadczenie pieniężne (2400 zł.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł.).

Na przyznane w pkt III sentencji pełnomocnikowi z urzędu powoda wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu złożyło się wynagrodzenie w stawce obejmującej wynagrodzenia za reprezentowanie w sprawie o ochronę dóbr osobistych (720 zł.) i stawkę wynagrodzenia za reprezentowanie w sprawie o świadczenie pieniężne (2400 zł.), w rozmiarze 1/2 sumy tych stawek (§ 4 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. Dz. U. z 2015 r. poz. 1801), powiększonej o podatek od towarów i usług (§ 4 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając go w punkt 1 i 2 w całości oraz w punkt 3 w zakresie niezasadzonej części wynagrodzenia przenoszącej kwotę 1918,50 zł. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

- 1) naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie jej w sposób dowolny;
- 2) naruszenie prawa materialnego, a to art. 23 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, choć z sam Sąd I Instancji przyjmuje, iż "forma wypowiedzi (pozwanego) jest silnie polemiczna wobec twierdzeń powoda",
- 3) błąd w ustaleniach faktycznych wynikający z faktu, iż Sąd I Instancji pominął większość zaproponowanych przez powoda środków dowodowych i wnioski dowodowe oddalił,
- 4) naruszenie przepisów § 4 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez zasądzenie 1/2 wysokości opłaty maksymalnej w sytuacji, gdy nakład pracy pełnomocnika z urzędu nie sprowadzał się tylko do udziału w rozprawach i przygotowywania pism procesowych,
- 5) naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie powoda kosztami zastępstwa adwokackiego strony przeciwnej, w sytuacji, gdy powód znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, a dochłódzone przez niego roszczenie w niniejszym postępowaniu wynikało z jego wewnętrznego przekonania, że sformułowania i argumenty stosowane przez pozwanego doprowadziły do naruszenia jego dóbr osobistych.

W oparciu o powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji, a także o zasądzenie kosztów nieopłaconej w żadnej części pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Uzasadnienie prawne

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Brak podstaw prawnych do uwzględnienia apelacji.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za swoje.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. Innymi słowy, jeśli apelujący zarzutów tego rodzaju nie zgłosi, zagadnienie naruszenia przepisów procesowych pozostawać musi poza sferą zainteresowania Sądu za wyjątkiem nieważności postępowania i nierozpoznania istoty sprawy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Apelujący zarzucił zarówno naruszenie przepisów prawa materialnego jak i procesowego, zatem w pierwszej kolejności wymaga rozważenia zarzut naruszenia przepisów procesowych, bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony tylko na tle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego.

Nieuzasadniony jest zarzut niezasadnego oddalenia wniosków powoda o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków. Przebieg rozprawy dokładnie odzwierciedla zapis elektronicznego protokołu rozprawy, którego treść nie została zakwestionowana.

Z kolei wnioski o przesłuchanie prawników P. O. oraz Z. K. nie dotyczyły faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lecz oceny świadków na temat tych faktów.

Ze względu na treść przedłożonego przez powoda wydruku profilu założonego przez nieznaną osobę na portalu (...) wniosek dowodowy nie mógł zostać przez Sąd uwzględniony, jako że nie byłoby to celowe dla ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy (art. 227 k.p.c.). Wobec stanowiska pozwanego brak podstaw

do uznania, że profil ten miał jakikolwiek związek z pozwanym. Profil, którego wydruk przedstawił powód, istniał krótko i został przez portal (...) zablokowany.

Brak również - w ocenie Sądu Apelacyjnego - podstaw do skutecznego kwestionowania ustalonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym stanu faktycznego, wyżej przytoczonego za Sądem Okręgowym. Wobec niestwierdzenia po stronie Sądu orzekającego uchybień na etapie oceny dowodów, ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny Sąd Apelacyjny przyjął za własny.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelujący przedstawia jedynie własne subiektywne odczucia i domniemania dla umotywowania stawianych przez siebie tez, złożona zaś apelacja stanowi polemikę z uzasadnieniem wyroku Sądu I instancji, opartą jedynie na własnych przekonaniach prezentowanych przez skarżącego.

Brak również podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie wystarcza przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak SN m.in. w orz. z 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, z 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, z 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku I ACa 1395/15 z 11 marca 2016 r.). Konieczne jest zatem dla skuteczności takiego zarzutu wykazanie wyżej wspomnianych uchybień przy użyciu argumentów jurydycznych.

W konsekwencji samo zaprezentowanie odmiennego stanu faktycznego - nawet równie wiarygodnego - wynikającego z własnego przekonania o wspomnianej wyżej wadze dowodów jest niewystarczające.

Nie mogą odnieść skutku również zarzuty naruszenia prawa materialnego. Przepis art. 24 § 1 k.c. stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W myśl § 2 cyt. przepisu, jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

Powołane przepisy zawierają regulację dotyczącą ochrony dóbr osobistych jednostki jedynie przykładowo wymienionych w art. 23 k.c. Zakładają one bezprawność działania, która jest wystarczającą przesłanką do skutecznego domagania się ochrony prawnej wskazanej w art. 24 k.c. Zagrożenie zaś lub naruszenie dobra osobistego zostanie uznane za bezprawne, jeżeli jest ono sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym. Ponadto naruszenie to musi być obiektywne tzn. w ocenie społeczeństwa musi wywoływać negatywne odczucia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2001 r., sygn. akt V CKN 195/01).

W orzecznictwie sądowym i doktrynie podkreśla się, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2004 r., sygn. akt V CSK 609/03, LEX nr 109404). Przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, iż pozwany naruszył jego dobra osobiste.

Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych winna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogło obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Abstrahuje się tym samym od subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych oraz takich, które z różnych względów nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone zachowania innych podmiotów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2001 r., sygn. akt V CKN 195/01, LEX nr 53107). Brak bezprawności wynikać może przede wszystkim ze zgody podmiotu prawa osobistego, z działania w ramach porządku prawnego, ze szczególnych przepisów prawnych, z wykonywania prawa podmiotowego, z konieczności ochrony innego wyżej postawionego dobra oraz ogólnej klauzuli zasad współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1989 r., sygn. akt II CR 419/89, OSP 199, z. 11 - 12, poz. 377, LEX nr 8996).

Należy podzielić stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do przypisania pozwanemu nienależytego wykonywania zlecenia zastępstwa prawnego i braku szkody. Sąd Apelacyjny w całości podziela szeroko zaprezentowaną przez Sąd Okręgowy podstawę prawną rozstrzygnięcia, zatem jej powtarzanie nie byłoby racjonalne.

Adwokat może wykorzystać w postępowaniu sądowym informacje dostarczone mu przez stronę, czy informacje ogólnie dostępne, jeśli uzna, że mogą być one korzystne dla strony którą reprezentuje, jeśli brak podstaw do wniosku o ich nieprawdziwości. Przedmiotowe informacje ze stron Internetu uwiarygodnione były przede wszystkim fotografią powoda i zbieżnością nazwiska. Posługiwaniem się innym imieniem w Internecie nie należy do rzadkości, podobnie jak chwalenie się podróżami, dobrze płatną pracą w prestiżowej firmie w czy pobytami w drogich hotelach. Informacje takie co do zasady nie są negatywne. Powód poczuł się dotknięty tym, że w istocie zarzucono mu podanie nieprawdy we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, co mogło stanowić podstawę cofnięcia zwolnienia i konieczność poniesienia opłaty sądowej. Ostatecznie jednak do tego nie doszło. Dolegliwość powoda doznana wskutek zarzucanych pozwanemu działań nie była zatem - obiektywnie rzecz oceniając - na tyle dotkliwa, aby wypełniała hipotezę normy art. 24 § 1 k.c.

Nade wszystko jednak nie zachowanie pozwanego nie można określić jako bezprawne. Wszak pozwany występował przy składaniu tych oświadczeń jako adwokat pełniący funkcję pełnomocnika pozwanej w tej sprawie, zatem oceny prawnej zachowań pozwanego dokonać należy z uwzględnieniem

uregulowań ustawowych i korporacyjnych sposobu wykonywania zawodu adwokata. Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 635 z późn. zm.).

Zgodnie z tymi przepisami adwokat przy wykonywaniu zawodu adwokackiego korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przez zadania advokatury i przepisy prawa. Adwokat świadczący pomoc prawną ma obowiązek działać w interesie strony, którą reprezentuje i interesu tego bronić tak, by osiągnąć cel przez nią pożądanym.

Niewątpliwie zwolnienie od kosztów sądowych przeciwnika procesowego strony ma aspekt negatywny w postaci stymulującej do składania wielu wniosków dowodowych w tym o przeprowadzenie kosztownych opinii biegłych oraz wnoszenia środków zaskarżenia.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z Zbiorem Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu uchwalonym przez Naczelną Radę Adwokacką 10 października 1998 r. z późn. zm. adwokat nie ponosi odpowiedzialności za zgodność z prawdą faktów podanych mu przez klienta, powinien jednak zachować umiar w formułowaniu okoliczności drastycznych lub mało prawdopodobnych (§ 15). Adwokatowi nie wolno świadomie podawać sądowi nieprawdziwych informacji (§ 11). W razie konieczności przytoczenia drastycznych okoliczności lub wyrażen adwokat powinien nadać swemu wystąpieniu taką formę, aby nie uchybiać powadze sądu, władz i godności zawodu adwokackiego. W korespondencji zawodowej należy przestrzegać właściwych form. Nie wolno używać wyrażen czy zwrotów obraźliwych ani grozić ściganiem karnym lub dyscyplinarnym (§ 16). Adwokat, mając zagwarantowaną przy wykonywaniu czynności zawodowych wolność słowa, powinien zachować umiar i oględność w wypowiedziach (§ 17). Adwokat powinien zwracać uwagę na to, by jego wystąpienia, wypowiedzi i zadawane pytania nie naruszały godności osób biorących udział w sprawie (§ 28).

Biorąc pod uwagę przedstawione regulacje prawne zasadnie Sąd Okręgowy ocenił, że wypowiedzi pozwanego zawarte w piśmie 16 marca 2016 r. oraz na rozprawie w dniu 12 lipca 2016 r. nie mogą być ocenione jako naruszające dobra osobiste powoda w sposób bezprawny, a tym mniej, w sposób zawiniony.

Wobec braku wykazania przez powoda naruszenia dóbr osobistych, przy wykazanej przez pozwanego bezprawności działania - za nieuzasadnione należy uznać wszystkie żądania powoda.

Brak natomiast podstaw prawnych do zakwestionowania orzeczenia o kosztach procesu wobec braku przesłanek z art. 102 k.p.c, a to wyjątkowych okoliczności przemawiających za takim rozstrzygnięciem.

W świetle powyższego Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok znajduje oparcie w przepisach prawa. Skutkowało to oddaleniem apelacji na mocy art. 385 k.p.c.

Natomiast zasługiwał na uwzględnienie wniosek pełnomocnika z urzędu powoda o przyznanie od Skarbu państwa wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi przed Sądem I Instancji w pełnej taryfowej stawce. Biorąc bowiem pod uwagę datę wniesienia pozwu (14 kwietnia 2016 r.) zastosowanie w sprawie kosztów za pierwszą instancję znajduje Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1805) obowiązujące

w tej dacie.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z zasadą wyniku sporu na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. i § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1805) w aktualnym brzmieniu, przyjmując jednorazową minimalną stawkę wynagrodzenia adwokackiego.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. tak za pierwszą jak i drugą instancję. Ustanowiona w art. 102 k.p.c. zasada słuszności, jako stanowiąca odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Wymieniony przepis, choć nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi orzekającemu, powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2011 r., II CZ 203/10, oraz z dnia 9 lutego 2011 r.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się uwagę, na możliwość skorzystania z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c. wówczas, gdy system skomplikowanych norm prawnych lub wysoce skomplikowany stan faktyczny wpływa na subiektywne przekonanie powoda o swej racji, pomimo zachowania należytej staranności przy wyrobieniu oceny zagadnienia oraz własnych szans procesowych (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1974 r. CZ 88/97 i z dnia 7 stycznia 1982 r., II CZ 191/81 oraz wyrok z dnia 1 października 1974 r., II PR 207/74).

Sama sytuacja majątkowa nie usprawiedliwia zastosowania art. 102 k.p.c, skoro zwolnienie od obowiązku uiszczania kosztów sądowych nie zwalnia od obowiązku ich zwrotu przeciwnikowi procesowemu (art. 108 u.k.s.c.), chyba że przemawiają za tym dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2007 r., V CSK 292/06, niepubl. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07 niepubl., postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2010 r., I CZ 88/09, postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r. I CZ 110/07). Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że okoliczności rozpoznawanej sprawy nie przemawiają za przyjęciem, że wystąpił przypadek szczególnie uzasadniony, łączący się z charakterem dochodzonych przez powoda roszczeń. Powód powinien się liczyć z koniecznością poniesienia kosztów na rzecz drugiej strony.

Także subiektywne odczucia co do zasadności dochodzonego roszczenia nie stanowią okoliczności wyjątkowej, skoro każda osoba inicjująca sprawę sądową lub podejmująca się obrony swych praw w wytoczonym przeciwko niej procesie, jest przekonana o słuszności swoich racji, inaczej jej zachowanie należałoby uznać za nieracjonalne lub powodowane złośliwością. Powyższego rodzaju kwestie mają znaczenie co najwyżej uzupełniające dla oceny innych przesłanek warunkujących nieobciążanie strony kosztami procesu. Natomiast podstawę do zastosowania art. 102 k.p.c. mogą stanowić jedynie obiektywne

lub racjonalnie zobiektywizowane okoliczności sprawy, w szczególności jeśli wskazują na usprawiedliwione przekonanie strony o przysługującym jej roszczeniu lub słuszności zarzutów.

Mając jednak na względzie sytuację majątkową powoda Sąd przyznał przeciwnikowi zwrot kosztów w jednej minimalnej stawce.

Mając na uwadze wynik postępowania apelacyjnego, jak też przedmiot sprawy Sąd Apelacyjny przyznał pełnomocnikowi z urzędu reprezentującemu powoda wynagrodzenie na podstawie § 8, 2 i § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.) w aktualnym brzmieniu.